

לקחה טוב

דצא לאור ע"י רשת מוסדות "טוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

פרשת פנחס התשס"ח

8:07	הדלקת נרות שבת ניו יורק
9:36	מוצאי שבת
8:45	סוק"ש מג"א
9:21	סוק"ש גר"א
1:03	הצות

פנינים לפרשה

ידי זה השיב חמתו של הקב"ה מעל ישראל עשה גם מצוה שבין אדם לחברו לכן בדין שיטול שכרו גם בעולם הזה.

ואף הגאון רבי שמואל רוזובסקי, ראש ישיבת פוניבז', היה אומר: יש הסוברים כי המאבק על האמת והרצון לשלום סותרים זה את זה, אולם טעות היא בידם. שכן הפירוש האמתי של 'שלום', הוא להעמיד כל דבר על מכונו, ולקבוע את גבולו, לבל יטשטשו התחומים. בבחינת מה שמצינו בסידור מערכות הבריאה, "יוצר אור ובורא חושך – עושה שלום, ובורא את הכל".

"לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום"
(כה, יב)
משל לצבא שנקלע למבוכה רבה בשעת מלחמה, ולא ידע שר הצבא להעלות ארוכה ומרפא למצבם. עד שבא חייל מן השורה, ומצא התחבולה הנכונה אשר בגינה הצליחו לנצח את הקרב. מעתה כיון שזה החייל היה ראוי לפרס על תושייתו, ואילו הגנרל היה ראוי לנזיפה על כשלונו, מה עשה המלך, פקד על שר הצבא הנכבד, שילך הוא בעצמו ויוביל את אות הפרס לחייל הפשוט.

כך אמר הקב"ה למשה "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום", לשון "אמור" היינו, אתה בעצמך דוקא, לך ובשר לו לפנחס את שכרו, ויהא בזה גנאי עבורך ושכר עבור פנחס. (פה קדוש השלם, וראה ב"העמק דבר" שגם הנצי"ב מביא כדברים האלו מפי הגרי"צ חותנת).

"לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום"
(כה, יב)
"הנני נותן לו את בריתי שלום – בדין הוא שיטול את שכרו". (מדרש)
הגרי"ר יעקב ניימן נזקק אף לביאור המאמר "בדין הוא שיטול את שכרו". בכל מצוות שבתורה אדם שיבוא ויבקש שכר, לשוטה יחשב, כתינוק שנותנים לו מאכל ערב לחיך והוא מתנה זאת בקבלת מטבע כסף. אדרבה, משום התענוג וההנאה של עשיית המצוה, יותר היה ראוי שאדם ישלם להקב"ה על הטוב שגמלוהו. כמו שפירש הגאון רבי איצ'לה מוולוז'ין מאמר המשנה ב"אבות" "שאינן אתה יודע מתן שכרן של מצוות", היינו, שאין אתה יודע כמה עליך לתת ולשלם להקב"ה, על המצוות שנתן לך להתענג בהן.

וכנגד הכפרה על בני ישראל זכה ל"ברית כהונת עולם", שלעולם יהיה מכפר על בני ישראל בכהונתו.
(רבי מאיר מיכל רבינוב'ץ, "המאיר לעולם")

משל לאדם שכעס פעם על בנו יחידו, ובחרון אפו עליו ביקש להכותו נמרצות. בא אדם אחד, חטף אב בנו מידיו, והודיעו כי הוא כבר יכה אותו, וכן עשה. שנגרע האב וסר כעסו מעליו, אמר לו, לאיש הלז, הנני נותן לך יישר-כח גדול על שני דברים שגרמת במעשיך. האחד, שסר כעסי ממני, והאחר, שהצלת אותו ממות.

כך אמר הקב"ה למשה, כי בגין אותם שני דברים שגרם פנחס, האחד, על שמתוך מעשהו סר כעסו מעל ישראל, והשני, עבור שהציל את ישראל ממות, רצה לומר, שכיפר עליהם מחטאתם. לכן "הנני נותן לו את בריתי שלום, והיתה לו רצה לומר, שכיפר עליהם מחטאתם. לכן "הנני נותן לו את בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם", שהכהונה מכפרת על בני ישראל, והכהן גדול הוא המכפר.
(רבי איצ'לה מוולוז'ין)

"לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום"
(כה, יב)
מה טיבה של "ברית שלום" זו. אלא, מאחר שטבע המעשה של פנחס, להרוג נפש בידיים, עלול להותיר בלבו רגש של עזות לאורך זמן, לפיכך ברכו הקב"ה שלא יבוא מתוך כך לפוקה ולמכשול, ותמיד יהיה שרוי בנחת ובמדת השלום. זאת משום שאצלו היה זה לשם שמים, בקנאו את קנאת ה'. כמו שמצינו כיצוא בזה בעיר הנדחת, שהובטחו העוסקים בהריגתם בהבטחת "ונתן לך רחמים", שתהא מדת הרחמים קנויה בלבם, גם אחרי מעשה האכזריות המצווה עליהם מן התורה. הוי אומר, ש"הנני נותן לו את בריתי שלום" פירושו, שברך ה' את פנחס במדת השלום.
(הנצי"ב)

"לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום"
(כה, יב)
לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום – ובמדרש, בדין הוא שיטול שכרו: פירושו שאמרו בקדושים שמצוות שבין אדם למקום אין להם פירות בעולם הזה ובין אדם לחברו יש להם פירות בעולם הזה, ופנחס עשה מצוה שבין אדם למקום שהרג את זמרי, וכיון שעל

"פנחס בן אלעזר בן אהרן"
(כה, יא)
פנחס בן אלעזר – ופנחס שעשה הלכה שאין מורין כן, תיקן את נדב ואביהוא שעשו את אשר לא צו.

בן אלעזר בן אהרן – ופירש רש"י שהיו השבטים מבזים אותו וקורים לו בן פוטי לכן בא הכתוב ויחסו אחר אהרן. ולכאורה הרי ידוע שאלעזר הוא בן אהרן ומה חידש כאן, אלא לפי הזר שיצאה נשמתו ונתגלגלו בו נשמות נדב ואביהוא ונעשה עכשיו בן אהרן, זהו שאמר רש"י שבא הכתוב ויחסו אחר אהרן.
(ישמח משה)

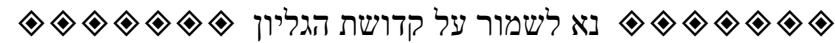
בקנאו את קנאתי בתוכם – מזה ילמד אדם לקנא קנאת ד' כשרואה איזה חלול השם או חילול התורה. ראה איך החזיק לו הקב"ה טובה וברית שלום.
(של"ה)

בקנאו את קנאתי בתוכם – גם בקנאו את קנאתי ה' בתוכם. שסתם אדם הרואה עוברי עבירה וכועס עליהם הוא מעורר דינין עליהם אבל פנחס גם בקנאו את קנאתי ה' בתוכם והי מעורר עליהם רחמים, וכמו שאמרו במס' סנהדרין שחבטן על גבי קרקע ואמר רבונו של עולם על אלו יפלו ארבעה ועשרים אלף מישראל.
(קדושת לוי)

בקנאו את קנאתי בתוכם – שתי קנאות אחת כאן ואחת בימי אחאב. הנני נותן לו את בריתי הברית שכרת את האבות לתת להם עשרה עממים. שלום. וזה יקרה בימות המשיח שיהי שלום בכל העולם ופרה ודב תרעינה, והוא שיבשר זאת. תת אשר קינא לאלקינו. על ידי שהוריד מות מעל ישראל זכה בעצמו לשלום ממות.
(אוה"ח)

בתוכם – פנחס הכניס בישראל את מידת הקנאה, ולכן זכה בברית שלום. (דברי מנחם)

"השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל... לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום"
(כה, יא-יב)
שני דברים פעל פנחס במעשהו, האחד שמסר נפשו להשיב חמת ה', והשני בכפרו על בני ישראל, וכנגדם שילם לו הקב"ה בשניים, מדה כנגד מדה. כנגד מסירת הנפש למות הובטח לו "ברית שלום", שלא ימות כלל וחי לעולם

לא כך במעשה דפנחס אשר קנא קנאת ה' צבקות, שכל עיקרה של מצוה זו אינו אלא בעשייתה בטוהרת הכוונה, ללא שום קורטוב של הנאה אישית. להבדיל משאר מצוות התורה, שאף אם לא נעשו לשמן, למעשה מצוה יחשבו. נמצא שאם היה פנחס נהנה משהו ממעשהו, לא היתה זו מצוה אלא עבירה. לפיכך, כיון שבאמת עשה מעשהו לשם שמים, ומתוך כאב לב, עד שלא חש בעצמו אפילו הנאת מצוה, לכן "בדין הוא שיטול את שכרו".

"את בריתי שלום"

"ואו" דשלו קטיעה הוא" (קידושין טו, ב)
בתנא דבי אליהו מבואר, על הפסוק בבבא יויפול בעת ההוא מאפרים ארבעים ושנים אלף" (שופטים יב, ו), כי כיון שהיה ביד פנחס למחות באנשי גלעד ולהחזירם למוטב, ולא מחה ולא החזירן למוטב, לכך נקראת הריגת בני אפרים על שמו, כאילו הוא שפך את דמם. מאידך, מבואר בחז"ל שפנחס הוא אליהו, אשר עליו הכתוב אומר "הנה אנכי שולח לך את אליהו הנביא... והשיב לב אבות על בנים וגוי" (מלאכי ג, כג-כד), ודרשו חז"ל שאינו בא לעולם אלא כדי לעשות שלום.

נמצא שפנחס, ראשיתו שלום, במעשה זמרי, וגם בסופו עתיד לעשות שלום, ורק באמצע נקטע ונפסק, בנפילת אנשי אפרים אשר נאשם בנפילתם. זהו מה שאמרו "ואו דשלו קטיעה הוא", וכפירוש הריטב"א שפנחס ה"ואו" לשתיים לכל ארכו, כי פנחס ראשיתו שלום, אמצעו כרות ומופסק, וסופו שוב שלום. (רבי בן ציון שטרנפלד, אב"ד בילסק)

"והיתה לו ולזרעו אחרי ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל"

"ברית כהונת עולם", במדה כנגד מדה ניתנה לו. שכן הלכה היא, כהן שהרג את הנפש פסול לעבודה, ולפי זה פנחס שהרג את הנפש, היה ראוי להפסל לכהונה. אבל מאחר שעשה זאת משום קנאת ה', אזי אדרבה ראוי לו שיזכה לברית "כהונת עולם".

(מפי רבי יעקב יצחק רודרמן)

"ויעש בלק כאשר דיבר בלעם ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח"

ועל בלק ובלעם פר ואיל במזבח – אבל כבשים לא העלו כי כבשים מורים על הכנעה וזוהי מעלת ישראל; אך האומות הם להיפך הם מתגאים אם נותנים להם גדולה וכמו שמצינו אצל נבוכדנצר; לכן לא הקריבו כבשים. (שם משמואל)

"ברית כהונת עולם", איתא בחז"ל שקיבל כהונה גדולה, וכל הכהנים גדולים מזרעו היו. ומה היא כאן המדה כנגד מדה. אכן כל מהותה של הקנאות היא שעליה להעשות ללא שאלת רב, שהרי "הלכה היא ואין מורין כן". רק כיון שקבע בלבו שכך ראוי לנהוג בזה הרגע, עליו לעשות זאת ולא לשאול רשות. גם בכהן גדול מצינו מידה זו. שכן דין הוא בכהן גדול, אשר להבדיל מכהן הדיוט, שיכול לעשות עבודה רק במשמרתו, רשאי הוא לעשות עבודה בכל עת שירצה, ואינו שואל רשות על כך מאיש.

(מפי רבי אליהו מישקובסקי)

הגאון הנצי"ב העלה מפרשתנו דברים בהשקפה של תורה: לוי בן יעקב ופנחס בן אלעזר, שקינאו על עון הזנות, לוי במעשה שכם בן חמור ופנחס במעשה זמרי בן סלוא, ושניהם מסרו נפשם על כך. והנה פנחס עלה ונתעלה בשל כך לגרם המעלות, ולוי סופו שגער בו אביו על מעשהו. כי על כן מידה זו דורשת שיקול דעת מדוקדק, לבחון הפעולה לפי הזמן והמקום, ובכמה דברים נדרש גם לדעת כללי התורה שאינם מבוארים כל-כך. אשר על כן פשוט הוא, שלהיות חסיד בזה האופן אי אפשר אלא אחר ההגות והשקידה בתורה.

היא הנותנת שהנהוג חסידותו במעשה המצוות, מוכרח להיות תלמיד חכם, הלומד ושונה איך להיות נזהר במצוה על-פי התורה. שאלמלא כן יבוא לידי מעשים זרים שלא כפי דעת תורה.

"צרו את המדינים והכיתם אותם"

צרו את המדינים – כי הם שלחו את בנותיהם להזנות את ישראל ואילו על המואביות נאמר ויחל העם לזנות אל בנות מואב ולא עם בנות מואב, בני ישראל פיתו את המואביות.

צרו את המדינים – ולא קראו אליהם לשלום תחילה, ככתוב בתורה, כי זה נאמר כשלא עשו לישראל דבר רע אבל כשעשו ישראל דבר רע, אף על גב שהיו הרבה מהם שלא עשו, מותרין לבוא עליהם למלחמה. וכן מותר ה' להרוג אנשי שכם אחרי שאחד מהם עשה מעשה נבלה. (מהר"ל גור ארי')

צרו – דרשו חז"ל לעקור אפילו עצי פרי ולסתום המעינות; לעקור מן השורש. ומשקיבלו ישראל לעשות זאת והיה אחר המגיפה, נפסק החטא מהם ונפסקה המגפה. (אוה"ח)

"ויהי אחרי המגפה ויאמר ד' אל משה ואל אלעזר הכהן לאמור"
ויאמר ד' אל משה ואל אלעזר.. שאו את ראש כל עדת בני ישראל – הפעם לא שותפו הנשיאים למנותם, כי נשיא שמעון חילל את כבודו. (משך חכמה)

"ובני אליאב נמואל ודתן ואבירם. הוא דתן ואבירם. הוא דתן ואבירם קריאי העדה אשר היצו על משה ואהרן בעדת קרח, בהצותם על ד'"
אשר היצו על משה ואהרן – לא ביקשו כהונה ולא ביקשו להקטיר היצו משנאתם למשה, וקרח ומאתיים וחמשים איש היצו על ד', רצו להקטיר ולהיות כהנים. (נצי"ב)

"ובני קרח לא מתו"
ובני קרח לא מתו – לכאורה אין מקומו כאן. ויש לפרש שבא לומר שלא תיקשה למה נענשו דתן ואבירם הרי היו כאנוסים, שהיו שכנוי של קרח ונמשכו אחריו, וכמו שפירש רש"י בפרשת קרח, לכן אמרה תורה שבני קרח לא נמשכו ואם כן גם דתן ואבירם יכלו לעשות כן. (הגרי"י קניאבסקי)

"לזרח משפחת הזרחי, לשאול משפחת השאולי"

לשאול משפחת השאולי – לסובר ששאול הוא זמרי ודורשים שהשאיל עצמו לעבירה,

בכל זאת נקרא עליו שם ד' כדן אבידה החוזרת בעינה. (אוה"ח)

"לאזני משפחת האזני, לערי משפחת הערי"

לאזני משפחת האזני – ופירש רש"י אזני זה אצבון (שנימנו בירידתם למצרים) ואיני יודע למה נישתנה שמו, והוא על פי מאמר הגמרא במס' כתובות למה אצבעותיו של אדם דומין ליתדות שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יכניס אצבעו באזניו. לכן כשירדו למצרים שהי' אורה טמא נקרא אצבון, שהי' סותם אזניו שלא יקבל דבר שאינו כרצון ד', וכשנכנסו לארץ ישראל שאורה מלא קדושה נקרא שמו אזני, שהיו אזניו פתוחות לשמוע. (מי השילוח)

"ובני קרח לא מתו"

ובני קרח לא מתו – ברא מזכי אבא", פירוש, הבן מזכה את אביו במעשיו הטובים, מדוע אפוא לא הועילו בני קרח להציל את אביהם בזכותם. אלא, כל עיקר כלל זה שאמרו חז"ל, אינו אלא אם לא נתקלקל האב ביסוד האמונה. אבל "כופר" לא מועיל לו זכויות בנו ומשום מדה כנגד מדה, כשם שהוא התעלם מהיותו בן לאביו שבשמים, כך לא ייחשב לו בנו להנצל בזכויותיו. וכיון שקרח ועדתו כפרו בעיקר, כמאמר הכתוב "הנועדים על ה'", לכך לא ניצל קרח בזכות בניו. (מפי רבי אליהו לופיאן)

"אלה בני בנימין וכו' חמשה וארבעים אלף ושש מאות, אלה בני דן למשפחותם וכו' ארבעה וששים אלף וארבע מאות"

וכו' ארבעה וששים אלף וארבע מאות
מכאן נמצאנו למדים, שאין חכמה ואין עצה לנגד ה'. לבנימין היו עשרה בנים, ואילו לדן רק בן אחד ויחיד, חוששים, שגם חרש היה. עם כל-זאת, כשבאנו למנות את צאצאיהם, מצינו את שבת דן מרובה באוכלסין יותר משבת בנימין.

כיוצא בזה נמצא בכל שטח בחיים, כגון בפרנסה ונכסים, יש לך עני שמצליח ושמח בחלקו, ויש עשיר שההצלחה ממנו והלאה, את זה וגם את זה פועל מנהיג הבירה, הקב"ה. (מפי החפץ חיים)

"בני יששכר למשפחותם, תולע משפחות התולעי, לפווה משפחת הפוני"

בני יששכר – יששכר יש שכר; רק לעוסק בתורה יש שכר ואמרו הם עמלים ואינם מקבלים שכר, כי לא יעמוד קנין המדומה ואם גם יעמוד הבל הוא, וכל מה שנברא בעולם הוא רק שכר לעוסקים בתורה. תולע משפחת התולעי. ירמוז בשם זה ארבעים ושמונה התנאים להשגת התורה: תולע, ישים עצמו כעדינו העצני ויתעסק בפיו כתולעת שכל כחה בפיו, כי לעמל פה נברא האדם. ושני דברים אלו כוללים כל ענפי הענוה והלימוד המנויים בארבעים ושמונה מעלות שהתורה נקנית בהם. (אוה"ח)

"לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעית נחלתו, איש לפי פקודיו יותן נחלתו"

לרב תרבה נחלתו – ואחר כך הוא אמר לשמות מטות אבותם ינחלו, ואמרו במס' סנהדרין

שהארץ נתחלקה לשנים עשרה חלקים שונים, לכל שבת חלק, ולרב תרבה נחלתו הכונה היא שבחלוקה למשפחות בתוך השבט יחלקו לפי גודל המשפחות. (רמב"ן)

"אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ד' בעדת קרח, כי בחטאו מת ובנים לא היו לו" (כז, ג) **והוא לא היה... בעדת קרח** – ובמלים אלה ראה משה רבנו ע"ה אבקת שוחד ונמנע מלדון בדין. (ח"ח עה"ת)

והוא לא היה... בעדת קרח – בדרך הפשט אמרו ככה בעבור שחשבו שמשה רבנו היה שונא עדת קרח יותר מכל החוטאים שמתו במדבר וחשבו שאולי בשנאתו אותם יאמר אל יהי חונן ליתומיו, על כן הודיעוהו שהוא לא היה מהם. ורמזו שאינו בין מתי מגיפות אבל במדבר מת על מטתו. כי בחטאו מת. ולא זכה ליכנס לארץ. (רמב"ן)

"יפקוד ד' אלקי הרוחות לכל בשר, איש על העדה" (כז, טז) **יפקוד ד' אלקי הרוחות... איש על העדה** – פירש רש"י אחר שראה שירשו בנות צלפחד ביקש שירשו בניו גדולתו ולכן אמר אלקי הרוחות: ידע שבניו אינם ראויים לירשו אך הקב"ה יכול לתת בהם רוח שיהיו ראויים לירשו; אולם נאמר לו קח את יהושע איש אשר רוח בו, שיש בו קצת רוח ויהב חכמה לחכימין. (פנים יפות)

יפקוד ד' – בשני פסוקים אלו יש עשרים ושמונה תיבות ולכן פירש יהושע את ישראל עשרים ושמונה שנה, וזהו שנאמר כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, כח עשרים ושמונה שנה. (בעה"ט)

"אשר יצא לפניו ואשר יבוא לפניהם, ואשר יוציאם ואשר יביאם. ולא תהי' עדת ד' כצאן אשר אין להם רועה" (כז, יז) **ואשר יוציאם ואשר יביאם** – אשר יוציא את בני ישראל מהתאוות הגשמיות. ואשר יביאם. אחר כך חזרה לחיי העולם הזה בקדושה, אך מבלי שיתבטלו ממציוותם. (מאור ושמש)

כצאן אשר אין להם רועה - אינו אומר כצאן בלא רועה אלא אשר אין להם רועה, יש להם רועה אך אינו דואג להם כי אם לעצמו: שהצאן יהיו בריאים ושלימים כדי שיכבדוהו או שיעשירוהו, אבל רועה נאמן אינו משגיח על עצמו אלא משליך נפשו מנגד על עדתו, וכמו שמצינו במשה רבנו ע"ה, ועל רועה כזה לבני ישראל התפלל משה רבנו ע"ה. (דברי הכתב סופר אל בני עדתו לפני מותו)

"ויאמר ד' אל משה קח לך את יהושע בן נון, איש אשר רוח בו, וסמכת את ידך עליו" (כז, יח) **קח לך את יהושע** – ואמרו חז"ל פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, זקנים שבדור היו אומרים או לנו מאותה בושח, או לנו מאותה כלימה. בושח כלפי משה רבנו ע"ה שבושו מרוממות מדרגתו, וכלימה כלפי יהושע, חרפה היא לנו שלא האירו פנינו מפני משה כמו שהאירו פניו של יהושע. (ח"ח תורה אור)

איזו היא דרך ישרה

ומדוע תתנשאו על קהל השם, כתב המחבר "פניני תורה", וזה פלא כל שמתנגד לאדם גדול וכל המדבר לשון הרע על צדיק תכף חושדים בו יותר משאר בני אדם, וזהו מעשה שטן כדי להכשיל את הבריות רחמנא לצלן. אפילו שהדבר רחוק בתכלית שהשכל לא מקבל, אפילו הכי הלשון הרע ועלילות דברים עבור איזה צדיק או איזה ירא שמים חושדים בו. וראה משה רבנו עליו השלום. שהכתוב מעיד עליו שהיה עניו וסבלן אוהב את הבריות ומסר את-עצמו למיתה עבור כלל ישראל. עם כל זה מהלשון הרע, של קרח חשדו במשה רבנו עליו השלום בהתנשאות. וישמע משה ויפל על פניו, מלמד שחשדוהו באשת איש (סנהדרין ק) כאשר ישראל דרשו משמואל שיתן להם מלך, אמר להם שמשפט המלך יהיה לקחת את שדותיהם, בניהם ובנותיהם וכו', וכן קרח ואנשיו חשדו במשה שינהג ככל שליט יחיד, וישעבד לעצמו גם את ה-נשים (פניני תורה).

בקר וידע השם את אשר לו, לדעת חכמינו זכרונם לברכה – חשדו את משה באשת איש, והם גם אמרו (יומא ע"ה) שהמן היה מגלה עוונותיהם של ישראל ומי שחטא נגד אשתו היה חלקה של האשה במן נופל בבית הוריה וזהו מה שאמר משה לקרח, אתם חושדים בי באשת איש? "בקר וידע השם" נראה מחר בבקר אצל מי יפול העומר (המר"ם ש"ף). (אהבת חיים)

בשינה וכך יוכל לקום בלילה ויוכל לשתות או לאכול. ויש שהתירו לפי דעת האשכנזים לשתות ואפילו לא עשה תנאי זה ומ"מ גם לדעתם ראוי לעשות את התנאי (סימן תקס"ד). ולאכילה לכל השיטות צריך תנאי. רחיצת הפה בבקר: מצד הדין אסור לרחוץ את פיו בבקר אולם כתב המ"ב שבמקום צער יש להתיר ע"י שיוריד ראשו שלא יבלע מים ורק כך מותר, ודווקא אם יש לו צער בלי רחיצה. (סימן תקס"ז).

אבל מותר לטעום תבשיל לבדוק אם חסר מלח ובלבד שיפלוט מיד את מה שטעם וגם זה רק עד כמות רביעית. אם צריך לבלוע גלולה מותר בלי מים וכן מותר לשתות תרופה מרה בלי טעם אבל עם טעם אסור (כמובן מדובר בחולה שחייב בצום).

לגבי עישון סיגריות יש מחלוקת בין האחרונים ופסק המ"ב להתיר בצנעה לאחר חצות ויש שהתירו אפילו קודם חצות בלי הגבלה.

שכח ואכל בכל זאת ישרים וימשיך הצום ואם אכל פחות מכזית יוכל לומר "עננו" בתפילתו ואם אכל יותר מכזית לא יאמר עננו.

מנהג הספרדים שאומרים "עננו" בתפילת לחש גם בשחרית וגם במנחה. מנהג אשכנז שרק שליח ציבור אומר בשחרית, ורק בתפילת מנחה אומרים גם הקהל את תפילת עננו.

מעשה חכמים

הוי מחשב שחר מצוה

שמענו על אברך ת"ח, שחמיו נפטר בגיל צעיר. עם הולדת בנו הראשון של האברך ההוא, כיבד את אביו בסנדקאות. עם הולדת הבן השני, היו הכל בטוחים שחיון שה"ששווער' אינו בין החיים, יוזמן עתה אחד מגדולי הדור לשמש כסנדק, שהרי תינוק הזוכה לכך, עשוי לינוק מדרכיו בקודש של אותו גדול, וכמו בכל הספרים, שהוא ענין גדול.

אבל, האברך ההוא, היה 'חסיד' אמיתי, ושקל בדעתו באיזו דרך יוכל למרות הכל לכבד את זכר חמיו שנפטר, ובצורה שכזו גם את חמותו, שהיא אשה גדולה ויראה, ובעצם גם את אשתו.

כל גיסיו, בני משפחת חמיו, הם אברכים צעירים, והרי לא מקובל לקחת אברך כל כך צעיר לשמש בסנדקאות. אבל מיוזמו הת"ח, עשה חשבון שכדאי וכדאי לכבד את חמותו ולהזמין את החתן הבכור של המשפחה, למרות היותו צעיר, מאשר לכבד אדם גדול. וכך עשה.

אי אפשר לתאר את הכבוד ואת העונג שהיה למשפחה כולה, ובמיוחד לחמותו, כאשר הכריזו שהחתן מכובד בסנדקאות.

ומשהגיע המעשה לאוזניו של אחד מגדולי הדור, אמר בפסקנות שבדאי מצוה זו של כיבוד-חמותו, שהיא מצות כיבוד-אם, חשובה הרבה יותר מאשר העניינים שיש בסנדק מגדולי הדור, והמצוה דאורייתא שעשה אבי הבן, בכך שכיבד את החתן הבכור של חמיו זצ"ל, תועיל הרבה יותר גם לתינוק עצמו, שזכה שבברית שלו יתקדש שם שמים בצורה מופלגת שכזו!

הליכות והלכות

הלכות בין המצרים

הימים שבין י"ז בתמוז ותשעה באב נקראים ימי בין המיצרים. ימים אלו הינם ימים קשים לישראל ולכן נהגו לא לשמוח או לרקוד באותם ימים ואכן אין מאזינים לכלי זמר ושירים. אין מברכים שהחיינו בימים אלו על פירות חדשים או בגדים חדשים, אך בגדים שאין מברכים עליהם שהחיינו כגון גרביים מותר ללבושם עד ר"ח אב. יש נוהגים לעשות גם תיקון חצות ביום (רק תיקון רחל) בכל ימי בין המיצרים ביום.

מדיני תעניות ציבור

חז"ל בזמן הנביאים תקנו ארבעה ימי צום על חורבן בית המקדש בלשון חז"ל צום הרביעי שזה י' בתמוז שחל בחודש תמוז שהוא רביעי מניסן, צום החמישי זה תשעה באב, צום השביעי זה צום גדליה בג' בתשרי וצום העשירי זה צום עשרה בטבת שחל בחודש תשרי מניסן. צומות אלו מתחילים מן הבקר (חוץ מתשעה באב) עד צאת הכוכבים וחיילים בו כל העם אנשים ונשים חוץ מחולים וזקנים (ע"פ הוראת רב). אנתנו נדבר פה מדיני שאר צומות חוץ מתשעה באב ששם יש חומרות מיוחדות.

בימי הצום מותר ברחיצה, בנעילת נעלים ותשמיש המטה רק אסורים באכילה ושתיה בלבד.

כאמור מתחיל הצום בבקר. אולם כיון שבדרך כלל האדם הולך לישון בלילה וקם רק בבקר, הדבר נחשב כאילו קיבל את הצום בשינה. ולכן מי שרוצה לקום מוקדם קודם עלות השחר ע"מ לשתות או לאכול, עליו לעשות תנאי לפני השינה שאינו מקבל צום

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T. 845-352-7474 F. 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי הכמים מוסלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589-8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובחתימה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הנוה, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה, לא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

- בטרם תתחיל בתפילת שמונה-עשרה, התרכז במשמעות המצוה "ואהבת לרעך כמוך". כשאדם מקשר את עצמו לכלל ישראל, הרי זו סגולה להתקבלות תפילותיו.
- כל אימת שהנך מתפלל שמונה-עשרה, התפלל עבור יהודי אחד לפחות.
- אם עליך למתוח ביקורת על מישהו, עשה זאת בדרכי נועם.
- אם הנך אב לילדים, הימנע מכל דיבור העלול לעורר בילדיך זלזול כלפי אנשים מסוימים או מיגזרים מסוימים בעם ישראל.
- פתח את לבך לרגישות לצרכיהם של אחרים, לבעיותיהם ולדאגותיהם.

ולהתפלל לה' – אנא זכני לאהבת ישראל טע בליבנו אהבה לזולתנו.

ושם איש ישראל.. זמרי – שעל ידו נזמר שבטו שכל אלו שמתו במגיפה היו משבט שמעון שביקשו לעזור לזמרי, לקיים מה שנאמר ונתתי פני באיש ההוא ובמשפחתו. (מדרש אגדה)

"ותיקרננה בנות צלפחד בן חפר... וחגלה ומילכה ותרצה"
ותקרננה בנות צלפחד – כיון ששמעו שהארץ מתחלקת לשבטים אמרו לא כרחמי בשר ודם רחמי הקב"ה, בשר ודם רחמיו על הזכרים יותר מעל הנקבות אבל מי שאמר והי' העולם העולם אינו כן ורחמיו על כל מעשיו, על הזכרים ועל הנקבות. (מדה"ג)

כי בחטאו מת – יש אומרים שהי' המקושש ויש אומרים שהי' מהמעפלים. זהר. ויש אומרים במלחמת ערד מת. ספרי זוטא. ויש אומרים שהי' מהמדברים באלקים ובמשה שמתו על ידי הנחשים. (זהר בלק)

כיצד להרבות אהבת ישראל בשמונה צעדים

- עשה לפחות מעשה טוב אחד ביום. רשום את המעשה הזה בפנקס מיוחד אשר עתיד להיות לאוצר היקר ביותר. בןבית הזוג או קרובי משפחה יהיו הראשונים שיהנו מכך.
- בחר לך מישהו בעבודה, בבית הכנסת או בכיתה, שלא היו לך קשרים חברתיים עמו, ונסה לשלבו בחוג ידידיך או להזמינו לביתך.
- נהג בכבוד כלפי כל אדם. התרגל לגמול ב"יתודה רבה" על כל שרות שאתה מקבל מאחרים, כגון נהגי מוניות, שמטרפים, מלצר באולם שמחות וכיוצא בזה.

ר' אריה לוי והאתרוג
סיפר לנו ת"ח גדול: צעיר לימים הייתי, וישבתי בחנות הספרים במאה שערים של אברהם רובינשטיין, שבפרוס חג הסוכות נמכרו בה גם האתרוגים. והנה נפתח הדלת וכנס רבי אריה לוי.

פונה ר' אריה למוכר ושאלו, האם בחרת לי אתרוג? כן, משיב ר' אברהם ומוציא מהמגירה אתרוג עטוף בפקעת של צמר פשתן, ומוסרו לר' אריה.

ר' אריה מוציא את הכסף מכיסו, משלם למוכר, ויוצא מהחנות כשהאתרוג העטוף בידו, בלי לפותחו כלל.

מיהרתי לדקדק אחריו, וקראתי בשמו "ר' אריה!" הוא נעצר, ואני שואלו: "מדוע אין רבינו בודק את האתרוג כיאות כפי שנדרש?" השיבני הרב במאור פנים: "זו באמת שאלה טובה! ותשובתו בצידה:

פעמיים נאמר בתורה "הדר"; "ולקחתם לכם פרי עץ הדר", וגם "והדרת פני זקן".

יש המקפידים להדר ביהדרי של ארבעת המינים, אבל אני מקפיד להדר גם בדבר השני, וכיון שכרגע אני ממחר למושב זקנים, לבקר שם זקן עירי שאין מי שיבקר אותו, לכן לא הידרתי הפעם לגבי האתרוג.

אשרי לאדם המחשב את דרכיו השיקול-דעת אמיתי. (עלינו לשבח)

מדרשי חכמים

את בריתי שלום – שלום ממלאך המות. ודאי מת פנחס אבל לא כשאר בני אדם מת והאריך ימים על כל בני דורו. (זהר)

"ושם איש ישראל המוכה אשר הוכה את המדינית, זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני" (כה, יד)

לבחורי ישיבת לקח טוב
דרושים מזגנים
כל המעוניין לתרום לישיבה אנא התקשרו
Ph.845.352.9628
תזכו למצוות

העלון לעילוי נשמות
יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל
ואשתו רחל בת שרה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה.

הילולא דצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
י"ט תמוז רבו בן ציון אבא שאול "בעל אור לציון" רבי אליעזר יהודה פינקל ראש ישיבת מור י"ם שקיעה 8:22	י"ח תמוז רבי שלמה דוד אשכנזי מח"ס באר שבע	י"ז תמוז רבי יהודה ממוליסולא בנו של הרא"ש	ט"ז תמוז חור בנו של בלב ומרים הנביאה	ט"ו תמוז רבי חיים בן עמר בעל האור החיים הקדוש	י"ד תמוז רבי מרדכי עמיה מחכמי אר"צ בירושלים	י"ג תמוז רבי אלחנן סורסקי מח"ס קובץ שעורים רבי חיים הכהן ראפפורט מח"ס ש"ת רבינו חיים הכהן רבי אריה לייב הלוי עפשטיין מח"ס הפרנס שקיעה 8:26

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה